

La meteorologia de Salses a Guardamar

Els rècords als PPCC

Quan parlem de dades meteorològiques molta gent es pregunta si les dades que donem s'acosten a la normalitat o són excepcionals. Fins i tot una de les qüestions que pot resultar atractiva per als amants de les xifres són els rècords absoluts o els fets que ressaltin més d'una zona.

Començarem fent el repàs per les illes Balears on gentilment el centre meteorològic d'aquesta zona ens ha facilitat una acurada selecció de dades per mesos i des de l'any 1945. Els mesos de gener a les Illes ens han portat els següents fets meteorològics destacats: durant el de 1948 es van produir les ratxes de vent més fortes mai observades, del sector de ponent, des que començaren a funcionar els diferents observatoris de superfície (excepte el del pic d'Alfàbia). Al port de Pollença es van arribar als 153 km/h i 175 km/h com a cotes més destacables. Ara anem cap a l'any 1978, quan un temporal de pluges que va durar vuit dies va donar els màxims absoluts de pluja en 24 hores a diversos observatoris. Esporles 230 litres, 225 a Bunyola i 201 a Puigpunyent i Valldemossa.

Ara marxem cap al 1963, que és quan es va produir el segon temporal més fort de neu. Va nevar a tot Menorca, gran part de Mallorca (excepte Palma) i en petites zones d'Eivissa. A Lluç es va assolir un gruix de 120 cm. i es va arribar als 8,6 sota zero. Anem ara cap als mesos de febrer. Destaca sens dubte la nevada històrica del 1956 amb molt baixes temperatures. Va nevar entre dos i quinze dies seguits (depèn de les zones). Al port de Pollença es va arribar als 50 cm. de neu acumulada. Destaquen diverses mínimes històriques, com els 13,5° sota zero de Lluç o els 3,5 sota zero de Palma ciutat. Al març on, durant l'any 1967, trobem la tramuntanada més forta de Menorca. A Maó es va arribar a dos colps de vent de 133, 2 km/h. Cal destacar que quatre dies seguits es van superar els 100 Km/h i tres dies seguits els 120 km/h. Durant l'abril destaca el de l'any 81, que va ser el més plujós de la història. Va ploure del dia 14 al 27. En 24 hores es van recollir 176 litres a Alaró i 118 litres a Manacor.

Maig, durant l'any 49, ens va portar

La meteorologia pot tenir jugades sorprenents.

JORDI PENARROYA

l'aiguat en 24 hores més intens registrat mai al port de Pollença: 195 litres. Juny és un més ja de calor; així ho va ser l'any 1965. A Inca, 39,8°, amb la particularitat que durant 11 dies el termòmetre va arribar a més de 34°. Manacor, Lluçmajor, Ciutadella i Bunyola, 38°. Palma, 36°. Juliol de 1983 també ens va portar molta calor, la més intensa de la història. Muro, 43,8°; Sa Pobla, 42° i l'aeroport de Palma i port de Pollença, 40,6°. Durant l'agost destaquen les calamarsades o calabruixades. El 52 una va afectar el sud de Mallorca. Una pedra va donar un pes una mica superior a un quilò, segons la premsa local. Això, si es confirmés, significaria rècord mundial. El 67 la zona de Raiguer prop de Santa Maria va ser afectada pràcticament per pedres, una va donar un diàmetre de 62 mm. Els mesos de setembre ens porten sobre tot aiguats com el de 1962. A Palma es va registrar el màxim històric de la capital en 24 hores: 98 litres.

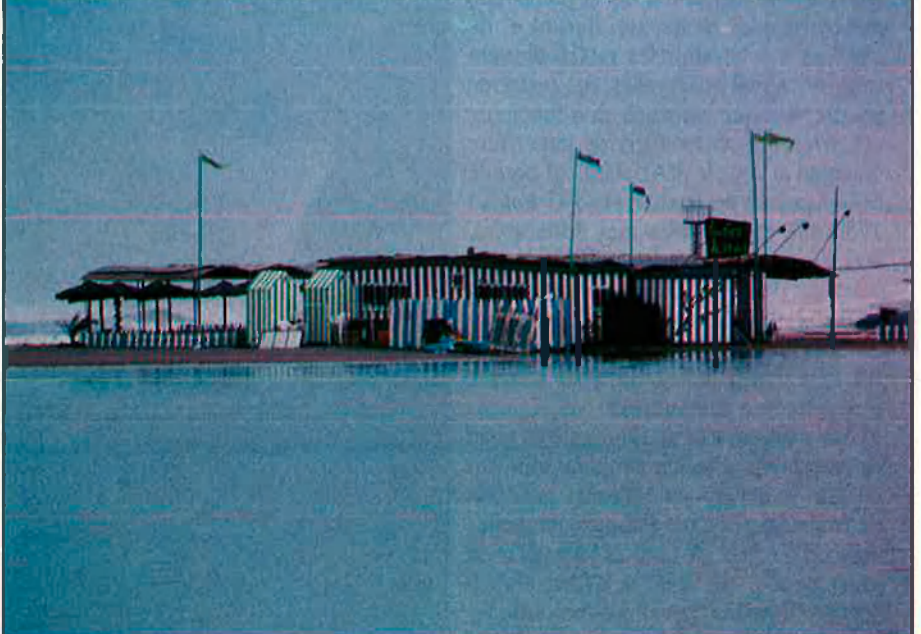
El 1965 es va produir a Maó el colp de vent més fort d'aquesta ciutat: 144 km/h del sud-oest. El 1971, al nord-oest de Mallorca una petita però molt activa pertorbació va donar 275 litres a Estellencs en 24 hores. El 1988 a S'Alqueria es va registrar en poc més de 4 hores 194 litres, que inundaren les desembocadures dels torrents de Calvià. Octubre també ens porta aiguats. El 1957 a Maó es van registrar el seu màxim històric de precipitació en 24 hores: 189 litres. A Santanyí es van registrar 400 litres. El 1960 es va registrar a Palma el seu màxim de vent, 126 Km/h de ponent. El 1986 un quasi cicló va donar vents no registrats, però sí observats pròxims als 180 Km/h al port de Sóller. Durant novembre de 1985 destaquen les intenses tempestes que van afectar les Pitiüses. A Santa Eulàlia, 285 litres i 201 a Formentera. Desembre ens porta pluges i vent el 1979. Es va arribar a colps de vent de 100 km/h a Eivissa, 108 a Palma i 122

Maó. Es van recollir 280 litres a Sóller. El 1980 a Binarxa es van recollir 215 litres. En aquest indret en dos dies es van totalitzar quasi 400 litres. Els vents amb aquest temporal van ser notables; a Eivissa. Els vents es van mantenir durant diverses hores en els 70 km/h. En aquesta relació es poden trobar a faltar les pluges de 1989, les quals van batre rècords en molts observatoris, però aquestes encara no es troben classificades i per tant hi ha algunes xifres, però que encara no són oficials.

40,5° A PERPINYÀ

Deixem les illes i anem cap a la Catalunya Nord on destaquen les grans mancances de dades disponibles, si bé hem pogut reunir-ne algunes. A Perpinyà destaca sobretot el vent, el qual sempre entre el nord-oest i el nord ha donat cops molt destacables. En el període 1950-1988 destaca el colp de 180 km/h registrat el 4 d'abril del 1958. Pel que fa a temperatures hem de parlar d'una mínima absoluta del període 1946-1988 d'11° el 10 de febrer de 1956. La màxima absoluta es va registrar el 7 de juliol del 1982 amb 40,5°. La precipitació màxima registrada en 24 hores, es va produir el 2 de setembre 1959 amb 186,1 litres. Com a dades mitjanes, no extremes com les anteriors, hem de destacar que en el període 1946-1988 la mitjana de dies amb presència de neu es de 2,6 a l'any, mentre que els dies amb el terra cobert de neu es d'1,8 de mitjana. El nombre de dies amb temperatura igual o inferior a 0° és de 13,4 a l'any, mentre que el nombre de dies amb temperatura igual o inferior als -5° és d'1. Per acabar el repàs de Perpinyà, hem de dir que la mitjana de pluja a l'any és de 574,2 litres.

Disposem també d'algunes dades mitjanes, no rècords, del Vallespir i el Conflent. Concretament a Prada es recullen anualment uns 536 litres de pluja. A Prats de Molló uns 1.146 litres a l'any i 758 a Ceret. Viatgem ara cap a la Franja de Ponent, on la manca de dades es força significativa. A Massalió (Matarranya) la mitjana de les pluges en un any és de 338 litres. Al Pont de Muntanyana es de 527 litres; a Graus, de 662 litres i a Fraga, de 345 litres. En aquesta població del Baix Cinca el 1948 va ser un del anys menys plujosos, amb 150 litres, i l'any 1946, el més plujós, amb 610 litres, dels quals 187,3 van caure el mes d'abril i 87,3 el mes de gener, quantitat que sens dubte són molt destacables.

Les temperatures extremes del període 1959 a 1974 són: mínima absoluta de -16,6° el 3 de gener del 1971. El segueix la mínima de -14,5° el 27 de desembre del 1962. La màxima absoluta d'aquest període és de 41,2° el 8 de juliol del 1969. Possiblement aquesta màxima absoluta quedés superada el juliol del 1982, però ens manquen les dades.

PLUGES AL PAÍS VALENCIÀ

Anem cap al País Valencià, on un dels aspectes més destacats de les dades són els rècords de pluges, els quals no tenen res a envejar al de les zones tropicals en alguns casos. De pluges intenses, especialment de tardor, en destaquen moltes.

Els aiguats d'octubre de 1957 van donar precipitacions rècord. Algunes dades oficials i per tant de pluviòmetres que no pertanyen a la xarxa principal, però que també poden ser perfectament correctes, són: en 24 hores al pantà de Buseo 852 litres o a Puebla de Valverde (ja a Terol) 850 litres. A Oriola en 20 minuts es van recollir 100 litres. Destaquen les dades oficials del cap de Sant Antoni amb 409 litres en 24 hores o els 343 litres de Dénia. Durant el temporal del novembre del 1987 van caure a Gandia 1048 litres en 48 hores dels quals 720 van caure en 24 hores. Una dada no del tot fiable, perquè el pluviòmetre es va desbordar, però sí indicativa, són els 1.000 litres aproximadament que van caure a Oliva en 24 ho-

Rècords meteorològics als Països Catalans**Catalunya del Nord:**

Perpinyà: t: 40'5^a (1982) t: -11^a (1956) V: 18) Km/h NW P: 186 l/m² en 24 h.

Principat:

Barcelona: T: 38'6^a (1982) t: -6'7^a (1956) V: 152 Km/h NE P: 143 l/m² en 24 h.

Tarragona: T: 35^a t: -3^a V: 146 Km/h NW P: 111 l/m² en 24 h.

Lleida: T: 42'8^a (1982) t: -15'1^a (1971) V: 129 Km/h NW P: 169 l/m² en 24 h.

Girona: T: 39'7^a t: -10'5^a P: 239 l/m² en 24 h.

Figueres: P: 525 l/m² en 24 h P: 4001 en 275 minuts.

Estany de Gento (Pallars Jussà) t: -32^a (1956).

La Molina: P: 556 l en 48 h.

Franja de Ponent:

Fraga: T: 41'2^a (1969) t: -16'6^a (1971)

País Valencià:

Castelló: T: 39'2^a t: -7'3^a (1956) V: 113 Km/h NW P: 211 l/m² en 24h.

València T: 41,8 (1956) V: 136 Km/h NW P: 281 l/m² en 24h.

Alacant: T: 41'2^a (1961) t: -4'6^a (1956) V: 112 Km/h (1987) P: 233 l/m² en 24h.

Gandia: P: 720 l/m² en 24h. P: 1048 l/m² en 48h.

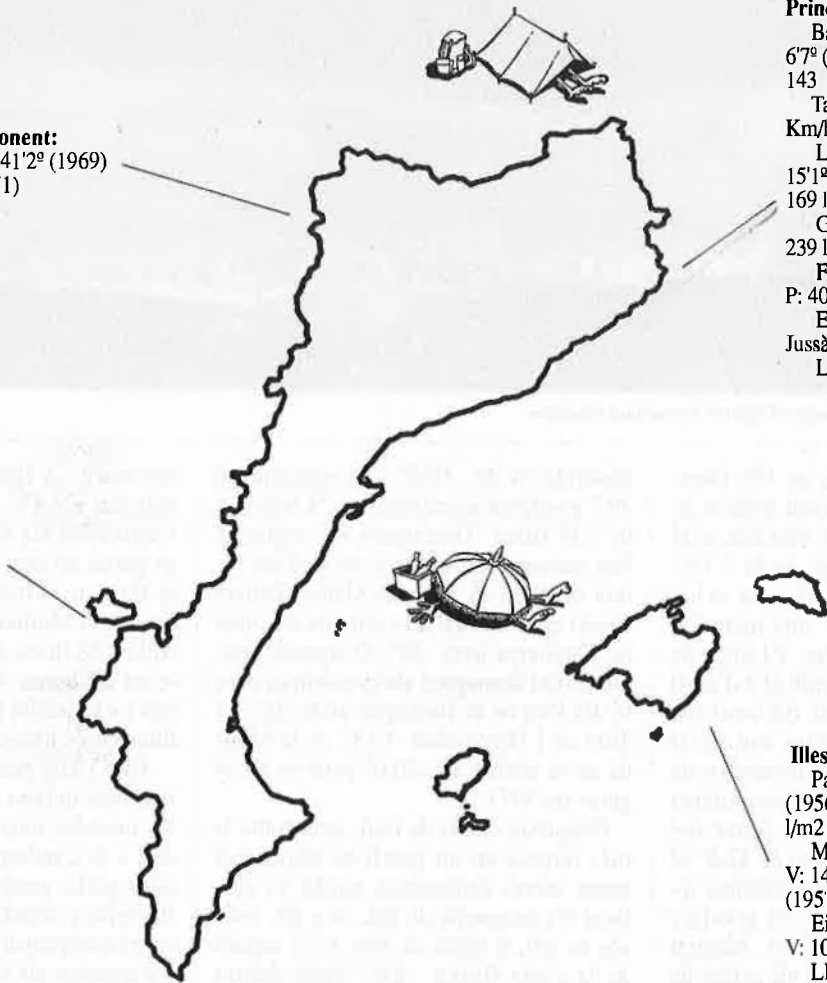
Oliva: P: 1000 l/m² en 24h. (aprox.)

T: temperatura màxima

t: temperatura mínima

V: Vent més intens

P: Intensitat de pluges

Illes Balears:

Palma: T: 40'6^a (1983) t: -3'6^a (1956) V: 126 Km/h W P: 98 l/m² (1962)

Maó: T: 37'6^a t: -2,8^a (1956) V: 144 Km/h SW P: 189 l/m² (1957)

Eivissa: T: 35'6^a t: -2'0^a (1956) V: 100 Km/h P: 285 l/m² (1985)

Lluc: t: -13'5^a (1956)

Santanyí: P: 400 l/m² en 24h.

Formentera: 201 l/m² en 24h.

res, possiblement la localitat més malmesa per aquest temporal.

Parlem ara de les dades extremes de les tres capitals del País Valencià. Castelló té la seva mínima absoluta en -7,3° el febrer del 1956. La seva màxima absoluta és de 39,2°. Destaca la mínima recent del 16 de gener de 1985 amb -4,4°. El colp màxim de vent es troba en 113 km/h el 25 de març de 1983. La màxima precipitació registrada en 24 hores és de 210,5 litres el 15 d'octubre de 1962. Precisament aquell octubre es va batre el rècord d'aigua recollida, en més amb 396 litres (la mitjana anual de precipitació són 426 litres). El màxim històric de precipitació en un any es va donar fa poc, el 1989, concretament, amb 1.024,8

litres. Passem a València, on la mínima absoluta és de -7,2° el febrer del 1956. Recentment, el 15 de gener de 1985, es va arribar als -2,6°. La màxima absoluta es va produir el 6 de juliol de 1986 amb 41,8°.

El màxim colp de vent dels últims 30 anys és de 136 km/h i es va donar el 25 de febrer de 1989. Al seu aeroport, Manises, és de 153 km/h el 28 de gener de 1978. La pluja màxima en 24 hores és de 280,7 litres l'any 1956, mentre que la pluja màxima en un any es va produir l'any passat amb 926,6 litres (la mitjana són 426 litres). A Alacant la mínima absoluta és de -4,6° el febrer del 1956. La màxima absoluta 41,2° el 12 de juliol de 1961. El màxim colp de vent a la ciutat

és de 112 km/h el 4 de novembre de 1987. A l'aeroport de L'Altet és de 167 km/h el gener de 1978. La pluja màxima en 24 hores és de 233 litres el novembre de 1982. L'any passat va batre el rècord de pluja anual amb 653 litres (la mitjana és de 340 litres).

1982: CALOR I TEMPORALS AL PRINCIPAT

Passem a Catalunya i comencem fent el repàs per les capitals. Barcelona té la seva mínima absoluta en -6,7° el febrer de 1956. La seva màxima absoluta és de 38,6 el 15 d'agost de 1987. La pluja màxima en 24 hores és de 143 litres al centre si bé l'aeroport té el rècord en 186 li-

Els vents han influit en els habitants d'algunes comarques catalanes.

SALVADOR RODES

tres i l'observatori Fabra en 196 litres. La pluja de màxima intensitat horària, és a dir, la que la quantitat és màxima en el més curt interval de temps, és de 7,1 litres per minut, cosa que suposaria, si hagüés continuant plovent, una quantitat en una hora de 427 litres. El colp de vent més fort és de 152 km/h el 2 d'abril de 1978 i va ser de gregal, del nord-est. Les dues nevades més fortes van ser la de febrer de 1887 i la de desembre de 1962. La ciutat de Lleida té una mínima absoluta de $-15,1^{\circ}$ el 2 de gener del 1971 i una màxima absoluta de $42,8^{\circ}$ el 7 de juliol de 1982. La pluja màxima registrada en 24 hores es va produir l'agost de 1940 amb 169 litres. Malgrat que aquesta dada consta en els arxius de l'observatori, els mateixos responsables de l'observatori dubten que sigui real.

La nevada més destacable va ser el 5 de febrer de 1954 i va donar 16 cm. de neu al terra, si bé en alguns indrets de la ciutat el gruix va ser més gran. L'únic tornado observat en aquesta ciutat des del 1911 es va produir el 22 de juny de 1952. El colp de vent més fort és de 129 Km/h.

La ciutat de Tarragona té una mínima absoluta de -3° i una màxima de 35° . La pluja màxima registrada en 24 hores és de 111 litres en el període 1960-1980. Per trobar el colp màxim de vent hem d'anar cap a Tortosa com a conseqüència de la manca d'anemòmetre en aquesta ciutat fins fa poc. L'observatori de l'Ebre te la seva ratxa màxima en 146 km/h del nord-oest.

Acabarem amb Girona, on la mínima

absoluta és de $-10,5^{\circ}$ i la màxima de $39,7$ precipitació màxima en 24 hores és de 239 litres. Destaquen els següents fets meteorològics: onada de fred del febrer de 1956. A l'Estany Gento (Pallars Jussà) es va arribar a la mínima absoluta de Catalunya amb -32° . D'aquesta onada de fred destaquen altres mínimes com la del Port de la Bonaigua amb -26 o el Turó de l'Home amb $-19,8^{\circ}$. A la Molina es va arribar als $-20,0^{\circ}$ però va ser el gener del 1971.

D'aquesta onada de fred, sens dubte la més intensa en un parell de segles (va matar arbres centenaris), també va destacar els caramells de gel, és a dir, trosos de gel, d'aigua de mar a les roques de la costa Brava. Els vents durant aquesta onada de fred en molts indrets de Catalunya van superar sovint els 100 km/h, fet que comportà una sensació de fred glacial. El desembre de 1962 trobem la nevada més forta a Barcelona després de la de febrer de 1887. En algunes zones van caure entre 50 i 60 cm. de neu, si bé les acumulacions de neu en altres zones van ser superiors. Aquest mateix any destaquen els aiguats de 1962, especialment al Vallès. Sembla que a Esparraguera es van recollir 285 litres en 45 minuts, dada que suposaria un rècord mai igualat. El 1971 destaquen els aiguats de moltes comarques catalanes. Destacà Figueres amb 525 litres registrats en 24 hores, 400 dels qual van caure en 4 hores i 35 minuts.

Passem al 1982, el qual ens va portar una de les onades més fortes de calor, amb màximes absolutes en diversos ob-

servatoris. A Igualada i Tortosa es van registrar els 43° , mentre a Vic o Poblet s'arribaven als 42° . El 1982 també ens va portar un dels temporals més intensos al Pirineu, sobretot, dels que es recorden. A la Molina en 48 hores es van recollir 556 litres, dels quals 423 van caure en 24 hores. A Vallsabollera, 408 litres i a Capdella i Ll Pobra de Lillet, 300 litres en 24 hores.

El 85 ens portà la segona onada de fred més intensa del segle i el 86 una de les nevades més intenses que es recorden a la Catalunya interior i pre-litoral, amb grans zones de Girona i nord de Barcelona aïllades. Aquest temporal va anar acompanyat de vents, en alguns casos superior als 110 Km/h.

Recentment s'ha produït la sequera més important al Pirineu dels últims 40 anys, concretament l'hivern del 88-89. Estacions de muntanya com Pont de Suert, que tenien una mínima històrica de precipitació en els mesos de desembre i gener de 15 litres, es van quedar tan sols en els 9 litres.

Tot aquest repàs de dades no vol ser exhaustiu i som conscients que manquen força dades que en altres articles tractarem de donar, ja que molts dels rècords han estat provocats per situacions meteorològiques que mereixen un tractament a part. Com s'ha pogut veure, la nostra zona té rècords força destacables, sobretot pel que fa referència a quantitat de pluja i que fan que estiguin entre els més destacables d'Europa i del món.

Francesc Mauri